

BROTTSOFFER
JOURNEN
☎ 116 006

Sveriges kommuners bidrag till lokala brottsofferjourer inom BOJ 2023

En kartläggning genomförd
av Brottsofferjouren Sverige

Sofia Barlind
kommunbidrag@boj.se
Senast uppdaterad 2024-02-26

BOJ.SE
116 006

Innehåll

Om Brottsofferjouren (BOJ)	2
Kommunbidragsundersökningen 2023	2
Jourer och kommuner	3
Att jämföra bidrag	3
Kommunernas bidrag	4
Jourernas sammanlagda bidrag	6
Inga bidrag	6
Ansökan hos kommunen	7
Utbetalningen av bidraget.....	8
Samverkansavtal och IOP	9

Material

Detaljerade uppgifter på kommun- och länsnivå finns tillgängliga på www.brottsofferjouren.se/om-oss/statistik-2/ tillsammans med den här rapporten.

a) Rapport: Sveriges kommuners bidrag till lokala brottsofferjourer 2023 (pdf)

b) Tabeller: KommunbidragsU tabeller 2023 (Excel)

c) Diagram och kartor: Kommunbidrag till lokala brottsofferjourer inom BOJ 2023 (pdf)

Om Brottsofferjouren (BOJ)

Inom Brottsofferjouren Sverige, en förbundsorganisation för lokala brottsofferjourer, fanns under 2023 60 brottsofferjourer som under året gav stöd till brottsutsatta, vittnen och anhöriga i Sveriges alla kommuner. Under 2023 hade de BOJ kontakt med sammanlagt 61 496 personer. Den som vänder sig till BOJ kan få stöd, råd och information av en ideell stödjare, oavsett var i processen personen befinner sig – precis efter att brottet skett, under förundersökningen, i samband med rättegången eller efteråt. Majoriteten av de lokala brottsofferjourerna har anställd personal som samordnar verksamheten, de flesta på deltid.

De enskilda brottsofferjourerna får årligen ett verksamhetsbidrag om minst 40 000 kr från statliga Brottsofferfonden som administreras av Brottsoffermyndigheten. Brottsofferjourer som bedriver stöd vid landets domstolar kan också söka ett särskilt bidrag för samordning av denna del av verksamheten. En mindre del av jourerna uppbär ett regionalt bidrag och några driver tidsbegränsade projekt och har beviljats medel för det. I övrigt är alla brottsofferjourer beroende av det bidrag de får från sina respektive kommuner.

Enligt socialtjänstlagen kap 5 § 11 har kommunerna ansvar för att verka för att den som utsatts för brott och dennes närstående får stöd och hjälp. I lagen nämns särskilt kommunernas ansvar för stöd till våldsutsatta kvinnor och barn.

Kommunbidragsundersökningen 2023

Brottsofferjouren Sverige arbetar med brottsofferfrågor på nationell nivå. Kommunbidragsundersökningen genomförs årligen i syfte att kartlägga kommunernas ekonomiska bidrag till Sveriges brottsofferjourer.

Under slutet av verksamhetsåret 2023 deltog samtliga jourer då registrerade som medlemsföreningar i Brottsofferjouren Sverige i en online-enkät med frågor kring bidrag från och avtal med kommunerna.

Jourerna har för varje kommun i sitt område uppgivit:

- vilket bidrag kommunen beviljat för verksamhetsåret 2023
- om kommunen förser brottsofferjouren med lokal, betald tjänst eller står för andra kostnader i stället för eller utöver bidraget
- om bidrag inte betalats ut, en redogörelse för varför
- när under året bidraget utbetalats
- vilken kommunal nämnd eller instans man ansökt till
- om det finns formaliserade avtal om samverkan mellan brottsofferjour och kommun och hur de i så fall ser ut

Brottsofferjouren Sverige har sammanställt det inkomna materialet och kompletterat med uppgifter ur SCBs och Brås officiella statistik för invånarantal och anmälda brott.

Jourer och kommuner

Varje brottsofferjour har hand om ett specifikt geografiskt område. Det vanligaste är att en jour täcker en, två eller tre kommuner. Stockholms stad ger bidrag till de tre brottsofferjourer som verkar i olika stadsdelar inom Stockholms kommun.¹

De 26 brottsofferjourer som täcker fem eller fler kommuner har en särskilt tung administrativ börda eftersom de ofta måste göra en separat bidragsansökan till varje kommun. Det tar mycket tid från stödarbetet att årligen sända in ansökningshandlingar med bilagor till flera olika kommuner. Både kommunens och jourens arbete underlättas väsentligen där man kunnat teckna ett samverkansavtal eller IOP (Idéburet-Offentligt Partnerskap) där bidragsnivåerna fastställs för en period av flera år.

Att jämföra bidrag

Kommunernas och brottsofferjourernas storlek och förutsättningar skiljer sig så mycket åt att det inte är meningsfullt att enbart göra en jämförelse av bidragen i absoluta tal och jämföra hur stor summa varje kommun bidragit med.

För att jämföra brottsofferjourerna och kommunerna sinsemellan utgår vi från **invånarantalet**, det vill säga vi räknar ut hur mycket varje kommun bidrar med per invånare i respektive kommun. Invånarantalet i varje kommun sammanställs av Statistiska Centralbyrån (SCB) och är angivet i de tabeller som publiceras som bilaga till den här undersökningen.²

När man bedömer bidragets omfattning kan man också behöva ta hänsyn till mängden brott som begås i kommunen. Brottsofferjourer i områden med hög brottslighet kanske egentligen behöver större resurser till sitt förfogande än vad de skulle tilldelas utifrån invånarantalet. Det är troligt att kommuner med hög brottslighet har fler brottsutsatta och fler fall av grov brottslighet som kräver mer omfattande stödinsatser.

Begreppet brottslighet är ett komplext begrepp, svårt att definiera och mäta. Det mått vi har till vårt förfogande är antal **anmälda brott per kommun**, statistik som tillhandahålls årligen av

¹ I Stockholms kommun verkar jourerna Södra Stockholm (Hägersten-Älvsjö, Skärholmen, Enskede-Årsta-Vantör, Farsta, Skarpnäck), Stockholm-Gotland (Kungsholmen, Norrmalm, Södermalm, Östermalm) och Västerort (Hässelby-Vällingby, Bromma, Rinkeby-Kista, Spånga-Tensta). Stockholm-Gotland och Västerort har utöver Stockholms kommun fler kommuner inom sina respektive områden.

² Se bilagor i tabellformat: "KommunbidragsU, tabeller 2023" i anslutning till den här rapporten online.

Brottsförebyggande Rådet (Brå). Varje anmält brott är inte lika med ett brottsoffer. En person kan utsättas för flera brott som anmäls vid samma tillfälle. Flera personer kan vara med om ett och samma brott, till exempel en familj som drabbas av inbrott. Men eftersom Brå inte publicerar statistik över hur många som utsatts för varje brott är den enda siffra vi har tillgänglig den om hur många brott som anmälts.

Omkring 80-85 procent av den totala mängden anmälda brott varje år är **brott där det kan finnas enskilda personer som brottsoffer**.³ Det är den gruppen anmälda brott som redovisas i tabellerna tillsammans med invånarantalet.

Kommunernas bidrag

Sveriges 290 kommuner bidrar i genomsnitt med **2,81 kr per invånare** till de lokala brottsofferjourerna. Det genomsnittliga bidraget för de kommuner (238 st) som givit bidrag är **3,17 kr per invånare**.

Högst bidrag per invånare ger Södertälje⁴ (17,60 kr), Pajala (15,00 kr), Kristinehamn (11,00 kr) och Helsingborg (10,62 kr). Luleå, Ljusnarsberg, Storfors, Kristianstad, Norberg, Hällefors, Lekeberg, Fagersta, Surahammar, Grups, Sala och Västerås kommuner ger bidrag till BOJ som uppgår till 6 kr per invånare eller mer. Torsby, Degerfors, Säffle, Hallstahammar, Hammarö, Skinnskatteberg, och Karlstads bidrag ligger några ören under 6 kr per invånare.

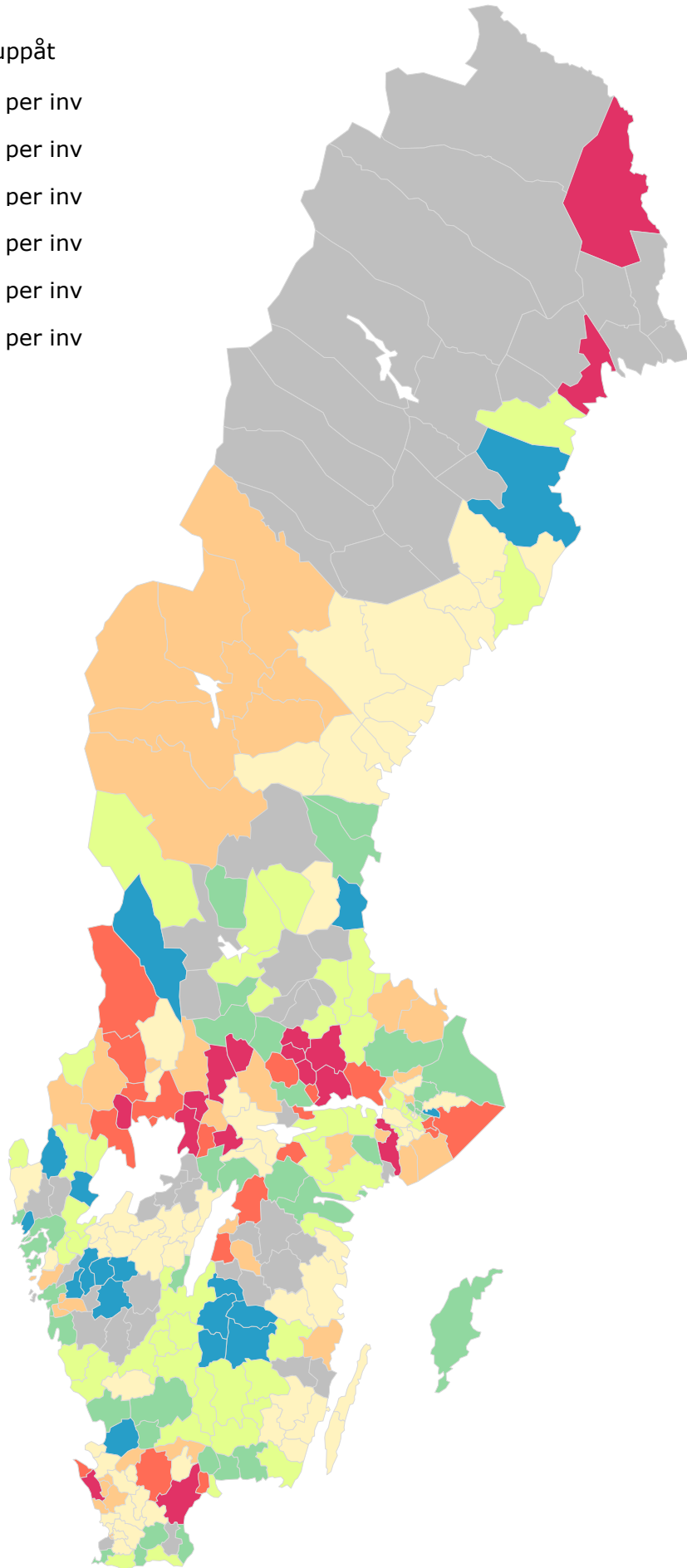
Kartan på nästa sida visar Sveriges kommuners bidrag till BOJ 2023, uttryckt i kronor per invånare. Kartan visar inte eventuella andra förmåner i form av betald tjänst, lokal eller övrigt som vissa kommuner bidrar med till sina brottsofferjourer.

Detaljerad information kring samtliga kommuners bidrag till de lokala brottsofferjourerna uttryckt i kronor och kronor per invånare samt jämförelser med med 2022 finns i Excel-tabeller i anslutning till den här rapporten online.

³ En del brott drabbar ingen enskild person. Enkla exempel är skattefusk, bidragsfusk, olovlig körning osv. Detta är brott mot ordningsförfordningar eller regelverk där samhället i stort är. Under varje rubrik i **Brottsbalken** finns emellertid brott där enskilda kan drabbas. Därför är samtliga brott under brottsbalken med i vår uträkning. Av de specialrättsliga författningarna är lagarna om kontaktförbud, terrorism, könsstympning och krigsförbrytelser medräknade, eftersom brott mot dessa kan drabba enskilda personer.

⁴ Södertäljejouren driver inom ramen för bidraget tre olika stödverksamheter: brottsofferjour, kvinnojour och ungdomsjour, men kommunen har inte stipulerat hur stor andel av bidraget som ska gå till respektive del. Av den anledningen redovisas bidraget i sin helhet i den här undersökningen, men endast en del går alltså till brottsofferjourens verksamhet.

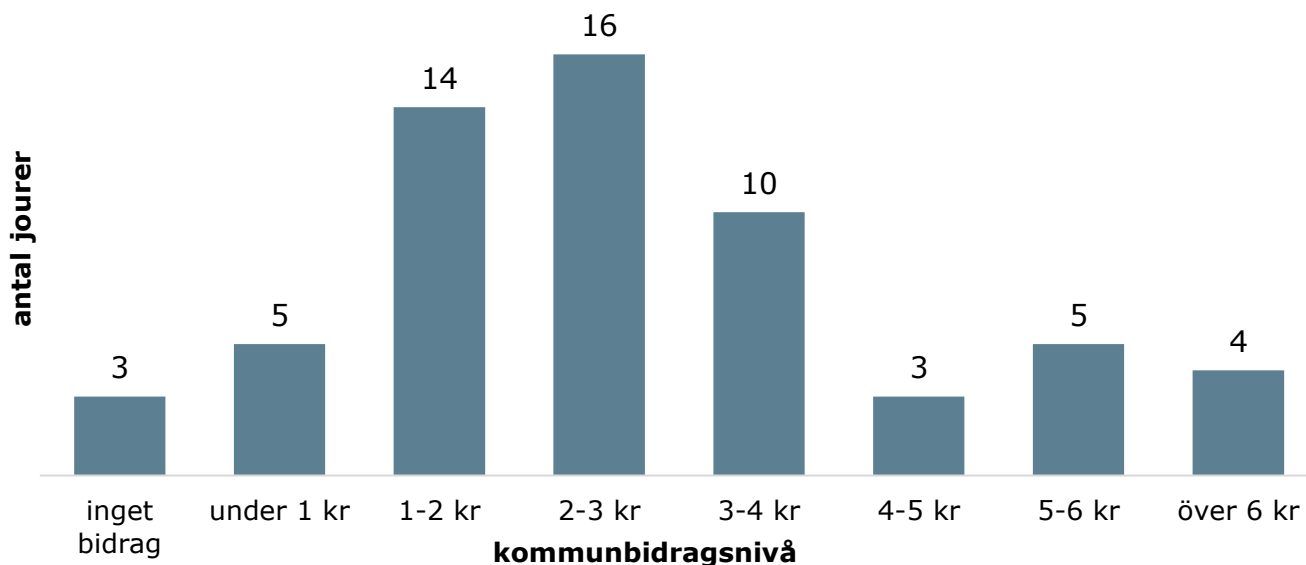
- 6,00 kr och uppåt
- 5,00-5,99 kr per inv
- 4,00-4,99 kr per inv
- 3,00-3,99 kr per inv
- 2,00-2,99 kr per inv
- 1,00-1,99 kr per inv
- 0,01-0,99 kr per inv
- inget bidrag

Jourernas sammanlagda bidrag

En sammanfattning av de 60 brottsofferjourernas sammanlagda bidrag från kommunerna i deras respektive område visas i diagrammet nedan.

Översikt: bidrag i kr per invånare till lokala jourer inom Brottsofferjouren Sverige 2023

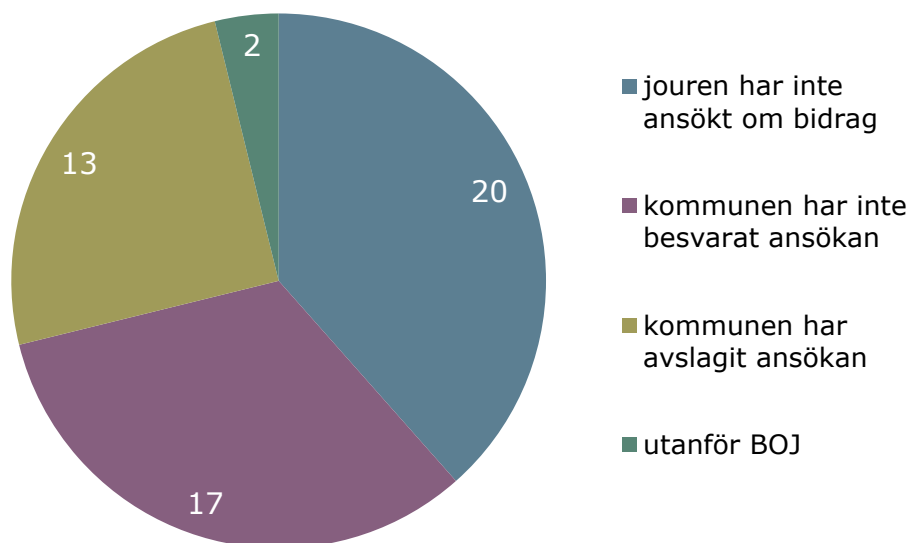
9 brottsofferjourer når över ett bidrag på 5 kr per invånare i sitt sammanlagda geografiska område. Av de 3 jourer som inte hade något kommunbidrag under 2023 har heller ingen ansökt om bidrag hos någon av sina kommuner.

4 brottsofferjourer har utöver eller i stället för bidrag från en av sina kommuner tillgång till en gratis eller av kommunen subventionerad lokal. En jour får telefonkostnader betalda av kommunen och en har gratis tillgång till kommunens tolkar inom ramen för stöduppdraget.

Inga bidrag

52 kommuner har inte givit något bidrag till brottsofferjourer inom BOJ för verksamhetsåret 2023. I Malmö har kommunen etablerat och driver den egna verksamheten Stödcentrum dit brottsoffer kan vända sig, varför inget bidrag till BOJ är aktuellt för den kommunen. Öckerö kommun har också valt att stå utanför Brottsofferjouren.

Fördelning av kommuner som inte givit bidrag till brottsofferjour inom BOJ 2023

I 30 av landets kommuner har ansökan om bidrag lämnats men jouren har fått avslag av kommunen, eller inte fått något svar på ansökan. För de jourer som fått avslag uppger kommunen oftast som förklaring att deras ekonomi är för dålig för att det ska vara möjligt att ge bidrag till brottsofferstödande verksamhet. Ett par kommuner uppger att man själva hanterar stödet till brottsoffer.

Ett annat skäl till att en kommun inte lämnat bidrag kan vara att den lokala brottsofferjouren inte gjort någon ansökan om kommunbidrag. Det är fallet i 20 av landets kommuner. För många av dessa kommuner uppger jourerna som bedriver verksamhet där att kommunen tidigare avfärdat de ansökningar som gjorts och att man därför avstått från att försöka igen. Några jourer uppger att de inte behöver kommunbidrag eftersom det generella bidraget från Brottsofferfonden eller andra bidrag är tillräckligt för att klara jourens verksamhet. Det handlar ofta om ideellt verkamma brottsofferjourer i glesbygd som inte har så stora omkostnader och där ärendeflödet är lägre.

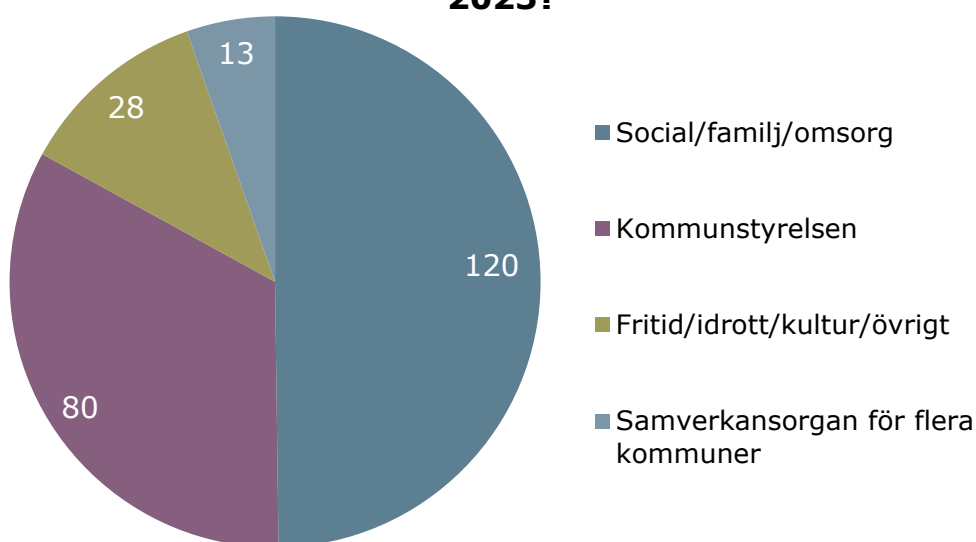
Ansökan hos kommunen

En annan fråga som utreds i undersökningen är till vilken kommunal instans jouren lämnat sin ansökan. Det finns inget enhetligt system för hur kommunerna namnger sina nämnder, varför vi i denna sammanställning har vi samlat nämnderna i grupper av samma typ.

Eftersom Socialtjänstlagen ger varje kommun ansvar för att ge stöd till brottsoffer och deras anhöriga faller det sig naturligt att BOJs verksamhet faller inom respektive **socialnämnds** ansvarsområde. I 120 av landets kommuner sker ansökan också till nämnder av den typen.

Ett alternativ är att den lokala brottsofferjouren har möjlighet att ansöka direkt till eller förhandla direkt med **kommunstyrelsen**, som ju ytterst ansvarar för omsorgen om invånarna i kommunen och har god överblick över skilda budgetområden. Kommunstyrelsen i 80 kommuner hanterar den lokala jourens bidrags- och avtalsfrågor.

Vilken kommunal instans/nämnd hanterade BOJs bidragsansökan och avtal 2023?

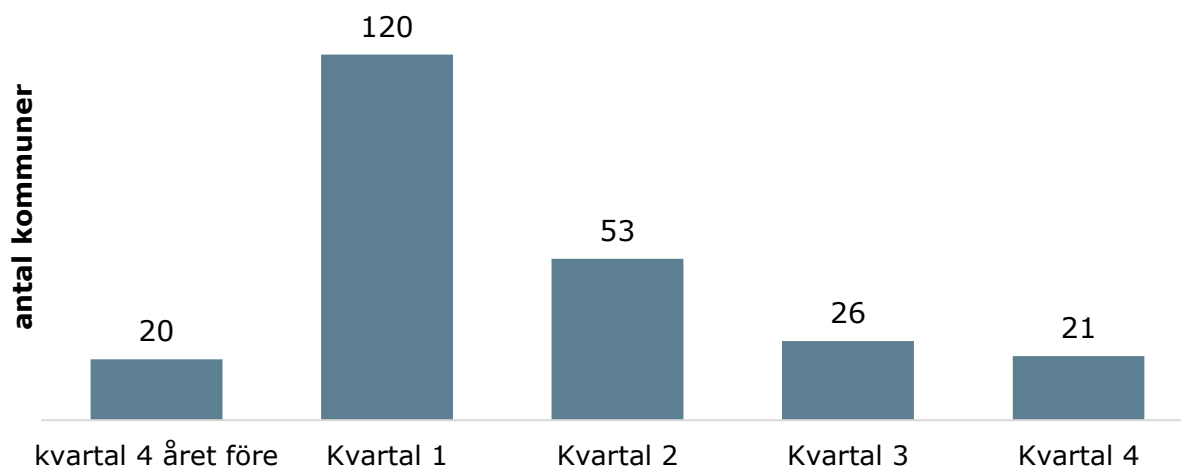
I 28 kommuner hamnar den lokala brottsofferjourens ansökan om verksamhetsbidrag hos fritidsnämnden, kulturnämnden eller liknande, i konkurrens med föreningar och klubbar av de mest skilda slag. Eftersom Brottsofferjourens verksamhet och syfte inte är jämförbara med dessa är det av stor vikt att bedömningarna om bidrag i framtiden flyttas över till en lämpligare instans.

Samverkansorgan för flera kommuner innebär att brottsofferjouren ansöker till ett länsövergripande samverkansorgan där flera kommuner ingår, vilket är fallet för 13 kommuner.

Utbetalningen av bidraget

Jourerna har inom ramen för undersökningen uppgivit under vilket kvartal utbetalningen av bidraget gjorts, eller om det gjorts delbetalningar, när den första utbetalningen gjorts. Kommunernas förhållningssätt skiljer sig kraftigt åt – i 47 av de 238 kommuner som betalt ut bidrag får jouren inte tillgång till medlen förrän efter halvårsskiftet.

Första utbetalningen av kommunbidrag till BOJ för verksamhetsåret 2023

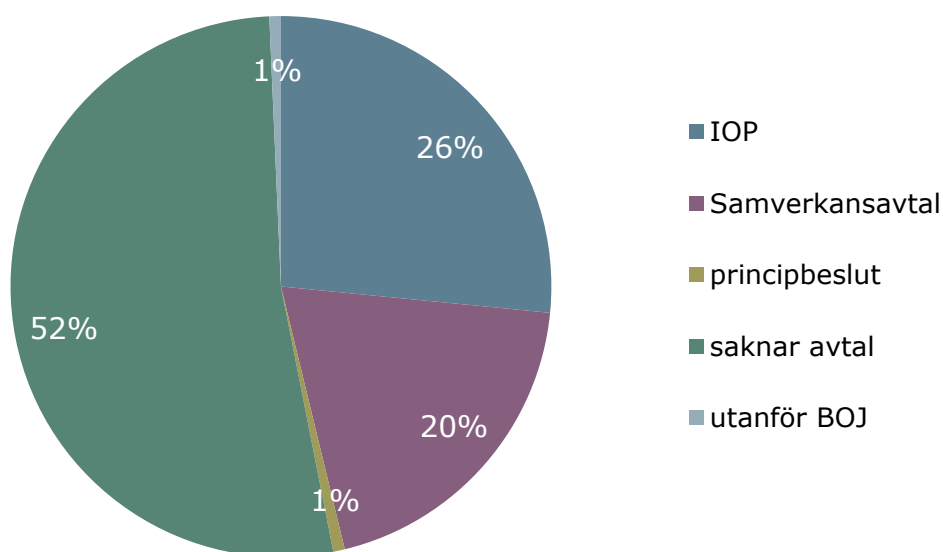

Samverkansavtal och IOP

Kommunbidragsundersökningen kartlägger också förekomsten av samverkansavtal eller IOP mellan kommun och lokal brottsofferjour. IOP (Idéburet-Offentligt Partnerskap) är en utvecklad form av samverkansavtal mellan civilsamhället och kommuner eller regioner.

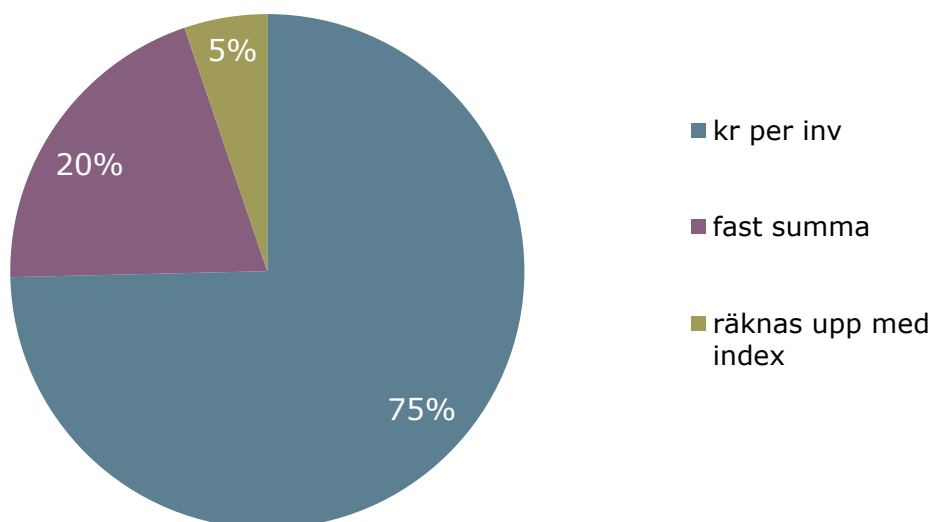
Brottsofferjourer som uppstår kommunbidrag uppger att man har samverkansavtal i någon form med 136 av landets kommuner. 77 kommuner har ingått IOP med sina lokala jourer, 57 har andra former av samverkansavtal. Utöver det har 2 kommuner gjort avsiktsförklaringar eller fattat principbeslut i fullmäktige om utbetalning av bidrag till BOJ.

Samverkansavtal mellan BOJ och kommunerna 2023

I avtalen anges vilken bidragsnivå som ska gälla. Det finns tre huvudsakliga sätt att formulera bidragsnivå i samverkansavtalen: att ange en fast summa i kronor (27 kommuner), att angiven summa ska räknas upp med index (7 kommuner) eller, det vanligaste, att bidragsnivån formuleras uttryckt i kronor per invånare, vilket gör att bidraget förändras årligen med invånarantalet (100 kommuner).

Hur är bidragsnivån uttryckt i samverkansavtalen 2023?

Samverkansavtalen har olika löptid och olika föreskrifter om vad som sker när avtalets löptid går ut – antingen förlängs avtalet automatiskt om ingen påkallar omförhandling eller säger upp avtalet, eller så löper avtalet ut och nytt avtal måste förhandlas och tecknas.

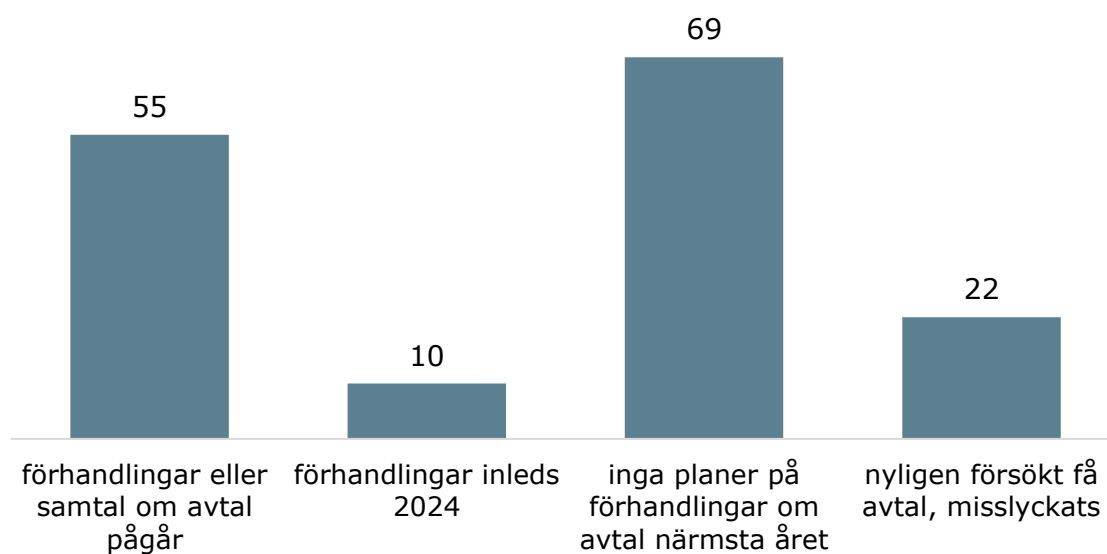
Löptid	Avtalet förlängs automatiskt om ingen påkallar omförhandling eller formellt säger upp avtalet	Avtalet löper ut och nytt avtal måste förhandlas och tecknas
1 år	4	4
2 år	1	4
3 år	25	17
4 år	0	5
5 år	3	1
tills vidare	68	4
SUMMA	101	35

Den typen av avtal som skapar bäst förutsättningar för både jour och kommun är fleråriga avtal som automatiskt förlängs om ingen påkallar omförhandling eller formellt säger upp avtalet. Då minskar man mängden administration för båda parter och skapar förutsättningar för långsiktig planering av verksamheten.

Ett avtal som automatiskt förlängs eliminerar också risken att verksamheten plötsligt står utan avtal och bidrag om löptiden överskrids och ingen av parterna vidtagit åtgärder för att omförhandla avtal ännu.

För de kommuner där avtal saknas ställdes frågan om vad jouren har för avsikter under kommande år gällande kontakt med kommunen om att teckna samverkansavtal eller IOP.

För kommuner utan avtal 2023: jourens avsikter kommande år

Vi kan se att förhandlingar eller samtal pågår eller ska påbörjas under 2024 för jourer verksamma i 65 kommuner.

Kommuner med samverkansavtal eller IOP ger ett högre bidrag än genomsnittet, **3,50 kr** per invånare. Kommuner som ger bidrag till BOJ men där samverkansavtal saknas ger som jämförelse **2,68 kr** per invånare i snitt.

Utöver det principiella värdet av ett avtal där vikten av brottsofferstödande verksamhet betonas och där man tydliggör ansvarsfördelningen mellan kommun och brottsofferjour och säkrar kontinuiteten för verksamheten sparar det också tid och arbete för båda parter att inte årligen behöva lämna in respektive ta ställning till nya ansökningar om bidrag.

Uppgifter för varje enskild kommun och brottsofferjour finns att ta del av i tabeller, diagram och kartor sorterade länsvis på <https://www.brottsofferjouren.se/om-oss/statistik-2/>